

NOHUT ANTRAKNOZU

Ascochyta rabiei (Pass.) Labr.

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Nohut antraknozu [*Ascochyta rabiei* (Pass.) Labr.], konukçu bitkinin gövde, dal ve tohum kapsüllerinde eşeysiz üreme yoluyla piknit ve pikniospor oluşturur. Hastalığın vejetasyon süresince çevreye yayılması ve sekonder enfeksiyonu bu pikniosporlarla olmaktadır. Fungusun tarla şartlarında kışlama organları periteslerdir. Hastalıklı bitki artıklarında eşeyli üreme yoluyla perites içerisinde askus ve askosporlar oluşmaktadır.

Bu fungus nohut bitkisine özelleştiği için peritesler yaşamını ancak bu bitki üzerinde sürdürebilmektedir. İlkbahar ayları ve yaz başlarında sık ve bol yağış alan yıl ve bölgelerde, sulama yapılan yerlerde, orantılı nemi yüksek olan kapalı vadilerde epidemi yapabilir.

Etmenin yıldan yıla geçişi ve üretim alanlarına yayılması daha çok fungusla enfekte olmuş nohut tohumları ile olmaktadır.

2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Hastalık nohut bitkilerinin sap, yaprak ve tohum kapsüllerinde lekeler halinde kendini gösterir. Sap ve dalları çepeçevre saran, düzensiz irilikte ve açık kahveden siyahımsı koyu kahverengine kadar değişen lekelerin bulunduğu yerlerden kırılma ve kısa zamanda kurumalar görülür. Yapraklardaki dairesel şekilli lekeler sarı renkli bir hale ile çevrilidir (**Şekil 28**). Tohum kapsülleri üzerinde iç içe dairesel lekeler meydana gelir. Bu lekelerin yüzeyinde toplu iğne başı iriliğinde siyah renkte piknitler görülür.

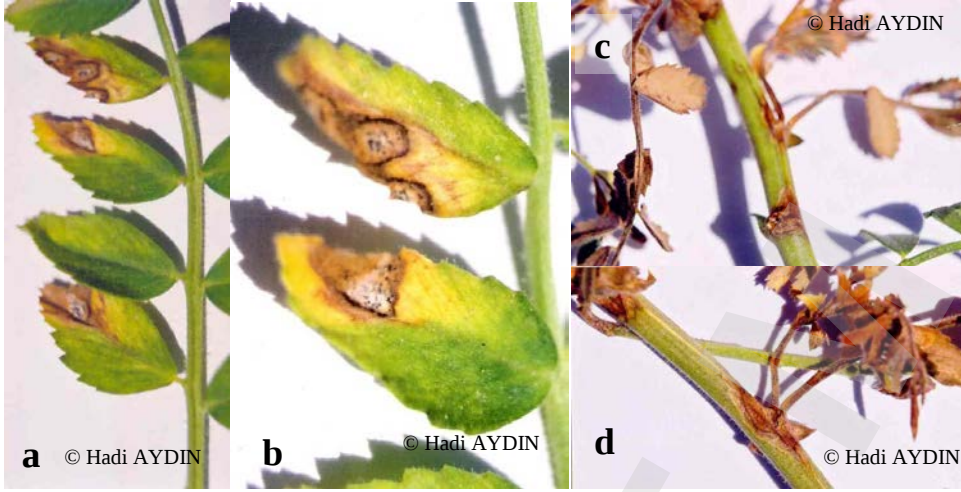
Bazı bölgelerde, bu hastalığın sebep olduğu kurumalara, çiftçiler "Bulut aldı" veya "Bulut çaldı" deyimini kullanmaktadırlar. Hastalığın tarladaki ilk görünümü ocaklar halindeki kurumalardır bu nedenle tarlada yer yer boşluklar meydana gelir.

Nohutun en önemli hastalığıdır. Hastalık etmeni ile bulaşık tohum kullanılmış veya ekim bir yıl önce hastalık görülen tarlaya yapılmış ve epidemi için koşullar oluşmuş ise hastalık hızla yayılarak %100'e yakın ürün kaybına neden olabilir.

Ülkemizin nohut üretimi yapılan tüm alanlarına bulaşmış durumdadır.

3. KONUKÇULARI

Konukçusu nohut bitkisidir.

Şekil 28. Nohut antraknozunun nohut yaprakları(a,b) ve sapındaki (c,d) belirtileri.

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

- Hastalığın görülmediği bitkilerden alınmış tohumluklar kullanılmalıdır.
- Ekimde tolerant çeşitler tercih edilmelidir.
- Mibzer ile ekim yapılarak tohumların normal derinliğe düşmeleri sağlanmalıdır.
- Tarlada hastalığın ilk görülmesi ile beraber, hastalıklı nohut bitkileri ocaklar halinde sökülerek imha edilmelidir.
- Tohumluk hasattan sonra 7–8 gün süre ile güneş altında iyice kurutulmalı ve ayrı olarak depoya alınmalıdır
- 2–3 yıllık ekim nöbeti uygulanmalıdır.

4.2. Kimyasal Mücadele

Hastalıkla kimyasal mücadele tohum ilaçlaması ve yeşil aksam ilaçlaması olarak yapılmaktadır.

4.2.1. İlaçlama zamanı

Tohum ilaçlaması: Tohum ekiminin yapılacağı gün uygulanmalıdır.

Yeşil aksam ilaçlaması: İlaçlamaya günlük ortalama sıcaklığın 10°C ve orantılı nemin en az %80 olması durumunda başlanması gerekirse de, pratik olarak yörede

hastalığın ilk belirtilerinin görülmesi ile başlanmalıdır. Hastalığın şiddeti, iklim koşulları ve ilacın etkinlik süresi dikkate alınarak ilaçlamaya devam edilir. Uygulamanın yapıldığı gün şiddetli yağış olmuşsa ilaçlama tekrarlanmalıdır.

4.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

4.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

Tohum ilaçlamaları ilaçlama bidonlarında, naylon torbalarda veya naylon zemin üzerinde yapılabilir. Yeşil aksam ilaçlamalarında, hidrolik tarla pülverizatörü, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu) veya sırt atomizörü kullanılır.

4.2.4. İlaçlama tekniği

Tohum İlaçlaması: Nohut tohumları ekimden 3–4 saat önce mibzerle ekim için 5 dakika, serpmeye ekim için ise 15 dakika su içerisinde ıslatıldıktan sonra, yarım saat müddetle bir sergi üzerinde yayılarak havalandırılmalı ve tohum ilaçlarından biri ile ilaçlanarak aynı gün ekilmelidir.

Yeşil Aksam İlaçlaması: Bulaşmalar genellikle yaprak altlarından olduğu için özellikle yaprakların alt yüzeyleri ve bitkinin tümünün iyice ıslanacak şekilde ilaçlanmasına dikkat edilmelidir.